

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

Št. 23.

Kranj, 10. junija 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.

Praznik slovenske hiše

Prav je, da se — čeprav „post festum“ — tudi naš list kot gorenjsko glasilo spomni onega lepega, pristržnega in pomembnega, čeprav navidez skromnega praznika, ko je v nedeljo 21. maja na slovesen način prešla v last vsega slovenskega naroda prenovljena Prešernova rojstna hiša v Vrbi, katero je odkupila s svojimi denarnimi zbirkami naša slovenska mladina. To ni bila samo neka formalna proslava z zunanjim bleskom, marveč je bil to resničen praznik slovenskega rodu, slovenskega jezika, počastitev naše častitljive slovenske hiše, ki je rodila in dala slovenskemu narodu v vsej svoji skromnosti in ponižnosti cvet slovenske inteligence, slovenskega genija, kot dokaz slovenske uma, slovenske duhovne moči in veličine.

Naša preprosta slovenska kmečka hiša, ki nam je rodila že toliko visokih duhovnikov, učenjakov, umetnikov, voditeljev in prvoboriteljev slovenskega naroda, ki so s svojo naravno inteligenco izvirajočo iz prasil in prabit narodovega duha, njegovega doživljanja, motrenja in gledanja ponesli plamenico prosvete, duhovne izobrazbe in preobrazbe značaja naroda samega v svet, kot enakovredni z drugimi velikimi narodi in njihovimi duševnimi vrhovi, — ta kmečka hiša je Slovenstvu pred 159 leti rodila Prešerna, največjega pesnika, misleca in preroka slovenskega rodu, nedosegljivega mojstra duševnih lepot, najzvišenejšega umetnika, mojstra in pevca slovenske besede, neprekosljivega tolmača in interpretu utripov nemirnega človeškega duha in srca, njegove čustvene razgibanosti, opojnosti, tegob in težav ter odповedi.

Zemlja slovenska, v kateri korenini naša domačnosti polna slovenska kmečka hiša, naša domača preprosta govornica, odkod si vzela toliko moči, da si iz srede svojega rodu, ki te napolnjuje, ki te obdeluje, časti in moli ter spoštuje in ljubi, ter se sklanja k tebi v znoju rodila moža velikana, ki je zasenčil tebe in tvoj rod s svojo mogočno pojavo, da sega senca njegove mogočnosti in veličastnosti prav v naš čas in raste iz dneva v dan.

Kult Prešerna, ki zbira njegove oboževalce k študiranju njegove osebe in osebnosti, nam je ustvaril o njem že celo enciklopedijo razprav, slik in razmotrivanj. Skušal nam je Prešerna prikazati v jasnejši luči, primakniti njegovo duševno sliko v sedanost. A eno velja, čimbolj se odmika od nas Prešernova doba, čim jasneje seva v našo dobo njegova veličastna podoba, tem večje je naše spoznanje, da jo Prešern v slovenski kulturi osrednja oseba slovenskega naroda, tako v preteklosti, preko sedanosti v bodočnosti.

Velike pesnike, velike umetnike, ki segajo visoko in daleč preko okvira svojega rodu, rodi tisočletje, ne morda stoletje, ali celo desetletje. Iz božjega navdihnjenja pije in srka umetnik ono božansko moč, da z njo ustvarja vsa tista nesmrtna dela, ki so izven obsega in moči navadnih zemljanov. Iz sokov zemlje, s katero je zračen slovenski rod, iz duševnih akumulatorjev narodnega genija in duha, ki se polnijo in obnavljajo skozi stoletja, je vzrasla vsa veličina in nadpovprečnost Prešernove nature, ki je dala duška in izraza narodovemu hotenju, čutenju in mišljenju ter vstajanju njegove duše, kot produkt sto in stoletnega razvoja narodovega duha, ki je večen in neizčrpen.

Tvoja zasluga je, Prešeren, ki si prevzel od svojih prednikov slovensko književnost, povezano v eni sami majhni culi, da Tvoj rod danes govori slovensko, da so naše knjižnice polne lepote slovenske knjige, da je slovenščina priznana kot književni jezik, da iz naše književnosti in ustvarjalnega duha slovenskega umetnika črpa duševne zaklade tudi tujec in jih spoštuje, in končno, da je slovenščina danes do vseh fines in nians izoblikovan in dovršen jezik, ker si Ti kot neustrašen klicar in borec pokazal svojim naslednikom pot, po kateri naj hodijo, ker si slovenskemu jeziku položil vekovite temelje, da bo ta jezik v srcih in

I. tabor slovenskega katoliškega delavstva

Prvi tabor slovenskega katoliškega delavstva v Ljubljani je bil tako mogočen, tako veličastna manifestacija stanovske in narodne zavednosti ter volje do ustvaritve novih razmer v delavskem strokovnem pokretu, da tako lepega in tako mnogo obetajočega dne slovensko organizirano delavstvo v zgodovini svojega gibanja ne pomni, in ki nam obenem

Dr. Anton Korošec med govorom.

daje poročstvo in dokaz, da je slovenskemu delavcu nastopila nova, lepša doba. ZZZ, najmlajša delavska organizacija je s svojim prvim taborom, kot smo že zadnjič zapisali in poudarili, postavila mejnik, ki bo poslej ločil preteklost in njene razrvane razmere v delavskih vrstah od bodočnosti, ki naj delavstvo poveže in zbere v eni sami organizaciji, ki bo delavcu zajamčila vse pravice in dobrine, ki mu pripadajo. Prav je poudaril na zborovanju eden izmed govornikov, ko je omenil nedavno mogočno stanovsko kmečko zborovanje v Celju in pozval slovensko delavstvo, naj se strne v mogočni, enotni stanovski organizaciji, kot so nam to pokazali kmetje.

Udeleženci se zbirajo.

Iz vseh krajev Slovenije so se v nedeljo zjutraj strnile v Ljubljano delavske množice. Iz Štajerske, iz Dolenjske, pa iz ljubljanske okolice in Notranjske, a menda največ iz Gorenjske. Iz Kranja je odpeljal kranjske in tržiške udeležence poseben vlak, sestojec iz 14 vagonov, ki so bili vsi nabito polni. Pravtako je poln do zadnjega prostorčka tudi jeseniški redni jutranji vlak, ki je istotako sprejel še mnogo zakasnelih udeležencev iz Kranja. Na postaji v Kranju je bilo živo kot v panju, ko so se različne delavske skupine zbirale za odhod. Posebne skupine so tvorila podjetja: Gorjanc Franc, „Semperit“, „Teza“, Zabret Bobovek in Zabret Britof, dalje tržiške skupine: tekstilne tovarne, „Peko“, „Runo“. Ahačič in ostale, ki so vse imele posebne napisne table. Skupaj je bilo gorenjskih udeležencev okrog 900. Sodelovali sta tudi tržiška in jeseniška Krekova godba.

Na ljubljanskem kolodvoru so se že od rane jutra zbirale delavske množice k sprejemu predsednika vlade g. Cvetkovića. Na postajo je prišel tudi predsednik senata g. dr. Korošec in se razgovarjal z delavstvom. Bil je od vseh burno pozdravljen. Z njim so prišli trgovski minister Tomić, podpredsednik skupščine Mihelčič, ban dr. Natlačen, župan dr. Adlešič in drugi.

Zelo lep in pristržen sprejem je bil prirujen predsedniku vlade in vodji „Jugorasa“ Dragiši

dušah slovenskega naroda s Tvojim spominom vred živeti večno. Napredek in obstoj slovenskega jezika je Tvoj najlepši in najmonumentalnejši spomenik „aere perennius“.

Čas in in usoda sta nam prinesla težke in negotove trenutke. Majejo in podirajo se temelji starih kultur, svet pretresa v tečajih mrzlica nesigurnosti, ki ne ve in ne zna izhoda. Nova doba, nova mentaliteta, novo duhovno in kulturno izživljanje polni svet. Ali je bil morda to namig usode, da smo se baš v teh

Cvetkoviću, ko se je pripeljal v spremstvu ministra dr. Kreka in funkcionarjev „Jugorasa“.

Delavstvo v cerkvi sv. Jožeta.

S postaje so delavske množice odkorakale v cerkve sv. Jožeta, ki so je napolnile do zadnjega kotička, pa še v veži in zunaj cerkve so morali stati. Sv. mša je daroval univ. prof. dr. Snaj, ki je imel tudi lep nagovor na zbrani množici, potem pa je med petjem himne „Povsod Boga“ blagoslovil 11 praporov: 10 odsekov in glavni odbor so dobili svoje zastave. Med službo božjo je prepevala vsa cerkev.

Sprevod.

Po maši se je razvil po Poljanski cesti veličasten sprevod z novimi prapori, fanfaristi KID z Jesenic in glavnim odborom ZZZ na čelu. Sprevod je krenil proti „Unionu“, bili pa so v njem zastopani delavci vseh vrst in vrst po skupinah, ki so nasili napise in simbolične znake svojega dela. Veliko je bilo tudi narodnih noš dalje trboveljski rudarji, jeseniški, tržiški in kroparski kovinarji, kmečki delavci, ogljarji, lesni delavci, tkalci, usnarji, čevljarji, v celoti je bilo v sprevodu okrog 2000 delavcev in delavk, 38 zastav, 6 godb. Na balkonu „Uniona“ so bili zbrani predsednik vlade Cvetkovič, predsednik senata dr. Korošec in drugi odličniki. Delavci in delavke v sprevodu so viharno pozdravljali visoke goste na balkonu, ki so prijazno odzdravljali.

Sprevod je krenil po Miklošičevi cesti, kjer se je obrnil, nato pa so udeleženci odkorakali v veliko unionsko dvorano, ki pa seveda ni mogla sprejeti vse množice. Veliko delavstva je ostalo na cesti pred „Unionom“, kjer so govore prenašali zvočniki.

Zborovanje.

Lepo dekorirana dvorana z veliko sliko kralja Petra II. v ozadju nad odrom, se je napolnila do zadnjega kotička z balkonom vred. Ko so prišli v dvorano visoki dostojanstveniki in odličniki in zasedli svoja mesta na odru, je nastalo viharno vzklikanje dr. Korošcu, Cvetkoviću, dr. Kreku, kraljevskemu domu, Jugoslaviji in slovenskemu delavstvu.

Predsednik vlade govori.

Predsednik ZZZ g. Preželj je otvoril taborno zborovanje in pozdravil predsednika senata in slovenskega voditelja dr. Antona Korošca, predsednika vlade in „Jugorasa“ Cvetkovića, pokrovitelja tabora bana dr. Natlačena, ministra Tomića in dr. Kreka, zastopnike

najtežjih trenutkih in časih zbrali ob Tvoji rojstni hiši, ob zibelki slovenskega jezika in kulture, da prisluhnemo Tvojim preroškim, in vodilnim ter vzpodbudnim besedam, da vztrajamo v boju za svoj rod in za svoj jezik, kot si znal vztrajati le Ti.

Kranj, ki je Tvoje poslednje domovališče, naj prednjači vsemu slovenskemu narodu, da zvesto in hrabro čuva in izvršuje Tvojo sveto oporoko in napoved: „Največ sveta otrokom sliši Slave!“

„Jugorasa“ iz vseh delov države, senatorje in poslance, zastopstva raznih in političnih organizacij, zastopnike Delavskih zbornic iz Ljubljane, Beograda, Novega Sada in Skoplja, Splita in Banja Luke in vse ostale zborovalce.

Govor predsednika vlade Cvetkovića.

Med navdušenim vzklikanjem, ki se kar ni hotelo poleči: je spregovoril predsednik vlade, ustanovnik in vodja „Jugorasa“. Povedal je, da se kot politik najbolje počuti med delavstvom in od tod izhaja tudi njegova politična kariera. Delavci so majhni po svojem socialnem in gospodarskem položaju, a veliki po svoji značajnosti in idealizmu. Od tod izhaja tudi njegovo zanimanje za socialno zavarovanje delavstva in naš delavski pokret.

Orisal je dobo, ko so se delavstvu ponujale razne strokovne organizacije katerih idej delavstvo ni razumelo. Delavski sloji so čakali nove strokovne orientacije. Tudi velika gospodarska kriza v letu 1933, je naredila pravo škodo v delavskih vrstah. V takih razmerah sem dal pobudo konec leta 1936 za ustanovitev „Jugoslov. delav. zveze“, ki hoče izvesti stanovsko organizacijo z narodno strokovno organizacijo, osnovano po razmerah in potrebah v naši državi. Delavci so to valjito razumeli in poslušali.

V narodnih sindikatih je bilo l. 1933, po lastnem priznanju 33.000 članov, „Jugorasa“ pa je v manj kot v treh letih zbral že okoli 180.000 članov. Omenjal je nadalje dva temeljna zakona za izboljšanje življenjskega položaja delavstva iz leta 1937. Prvi se nanaša na določitev minimalnih mezd, sklenitev kolektivnih pogodb, pomiritev in arbitražo, drugi pa na izvajanje zavarovanja za onemoglost, starost in smrt in na razširitev pokojninskega zavarovanja zasebnih nameščencev na vso državo. Prvo zavarovanje se nanaša na 700.000 delavcev, drugo pa na 80.000 nameščencev. Svoj globoko zasnovani in prepričevalni govor je predsednik vlade zaključil z obljubo delavcem: Zvestoba za zvestobo, ljubezen za ljubezen.

Med viharim odobravanjem so bile sprejete pozdravne brzojavke kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu in ministru socialne politike Rajakoviću. Tabor je nato pozdravil načelnik Kmečke zveze poslanec Brodar, ki je poudaril idejno in socialno vzajemnost, ki mora družiti oba stanova.

Pokrovitelj tabora g. ban dr. Natlačen je čestital ZZZ k lepemu prazniku, želel organizaciji veliko napredka v resnično korist delavstva in priporočal skupno sodelovanje z ostalimi stanovi. Daljši načelni govor je imel član odbora ZZZ g. Langus, ki je razložil idejno podlago novega narodnega delavskega gibanja.

Govor dr. Korošca in dr. Kreka.

Vsa dvorana je težko pričakovala, kdaj bo spregovoril voditelj slovenskega naroda g. dr. Korošec. Ko se je nekoliko poleglo burno vzklikanje, je dr. Korošec povedal sledeče: Poudaril je uspehe ZZZ, ki jih je imela iz treh razlogov: 1.) Ker je v strokovnem, socialnem in gospodarskem oziru nudila slovenskemu delavstvu, kar je za njegov razvoj in napredek potrebno. Zato ji je država mirne duše izročila vodstvo Delavske zbornice v Ljubljani. 2.) Ker ZZZ ne hodi ne kulturno, ne nacionalno, ne politično po drugih potih, kot večina slovenskega naroda. 3.) Ker se ne izgublja v internacionalne, ampak hoče ostati nacionalna, jugoslovska, državni in kralju zvesta organizacija. Zato se je znašla skupaj z „Jugoslov. del. zvezo“.

O levičarskih zaslepljenih je dejal dr. Korošec, da sicer res poudarjajo in nosijo trakovice: „Branimo državo.“ a da se mora to brati: „Branimo državo od strani drugorodnih komunistov. Slep je, kdor tega ne zna pravilno čitati.“

Z ozirom na zunanjo politiko je dr. Korošec grajal malodušneže in poudaril, da je bojazen pred vojno sedaj mnogo manj utemeljena. Podčrtal je važnost obiska kneza namestnika v Berlinu in slovesno izjavo kanclerja Hitlerja: „Da so skupne jugoslovska-nemške

Mladinski tabor v MARIBORU

V DNEH OD 29. JUN. DO 2. JUL. 1939

Slovenski katoliški javnosti!

Ob dveh mladinskega tabora v Mariboru od 29. junija do 2. julija, zlasti še na glavni dan prireditve v nedeljo dne 2. julija se bo v Mariboru zbrala elita naše slovenske mladine.

Prav je, da bo ta dan pohitelo v Maribor vse, kar čuti z našo mladino, vse kar je slovenskega, vse kar je katoliškega. Katoliški meščani in deželani! Ne pošljite na tabor le svojih sinov in hčera, ampak pripravite se tudi sami in pridite na naš tabor, spremljajte svoj mladi rod na najlepšo in največjo letošnjo mladinsko prireditev. Med mladimi boste sami mladi. Mladinski tabor v Mariboru naj bo manifestacija složnosti in edinosti, ki mladi in starejši rod veže v trdno slovensko in katoliško skupnost.

Za vse udeležence mladinskega tabora je pripravljalnemu odboru uspelo doseči velike vozne ugodnosti. Članstvo ZFO in ZDK ima pravico do četrtinske, vsi ostali pa do polovične voznine na železnicah. Ta ugodnost bo dala tudi nečlanom in vseh naših javnosti možnost, da se udeležijo mariborskega tabora. Moški se prijavite pri domačem Fantovskem odseku, ženske pa pri Dekliškem krožku, če pa odseka, oz. krožka ni, pa pri župnijskem uradu. Ob prijavi boste dobili vsa potrebna navodila. Za pravico do polovične voznine je potrebna taborna knjižica, ki jo dobite s tabornim znakom za 5 din tam, kjer se prijavite. Natančna navodila v zvezi z znižano voznino smo objavili v zadnji številki našega lista, najdete pa jih tudi v taborni knjižici. Prijavite se takoj, a najpozneje do 10. junija, ker mora imeti Pripravljalni odbor zadnje prijave najpozneje 12. junija.

Slovenska mladina pričakuje, da bo v nedeljo 2. julija zbrana v Mariboru vsa katoliška javnost! Izpolnite pričakovanje mladine in pridite v Maribor. Ne bo vam žal ne časa, ne truda, saj boste videli mladi slovenski rod pri njegovem mogočnem nastopu, ki vam bo ostal vedno v neizbrisnem spominu.

Ljudsko petje.

V pevskem pogledu bo najvažnejša točka na taboru ljudsko petje pri sv. maši. Pele se bodo naslednje pesmi: 1) Jezus naj živi, 2) Lepa si, roža Marija, 3) Zdjaj bomo videli, 4) Povsod Boga. Pripravljalni odbor je vsem Fantovskim odsekom in Dekliškim krožkom poslal note teh pesmi, da bi se jih mogli dobro naučiti. Gre predvsem za pesmi „Zdjaj bomo videli“ in „Jezus naj živi“, ker se bosta ti

Blagoslovitev in otvoritev „Valvazorjeve kočice“ pod Stolom

V nedeljo 11. junija dopoldne bo slovesno otvorjena in blagoslovljena nova „Valvazorjeva kočica“ pod Stolom (1180). To bo obenem lep praznik dela in uspehov tudi za kranjsko podružnico SPD, ki se ni strašila ne žrtev, ne truda, da je na Stolu postavila tako lep, udoben in moderen planinski dom, pravi planinski hotel, ki bo še bolj vabil turistice na Stolu.

Staro, že razpadajočo kočico so lani mesca maja podrli, namesto nje je pa kranjska podružnica SPD zgradila lansko poletje novo moderno urejeno stavbo. Kranjska podružnica SPD, ki je že lastnica Prešernove kočice na Stolu, je lani odkupila od osrednjega odbora v Ljubljani staro Valvazorjevo kočico z zemljiščem vred, — katero je že prej upravljala —

meje postavljene za vedno!“, katero je knez namestnik z veseljem vzel na znanje. To so bile besede, izgovorjene v slovesnem trenutku od dveh mož, ki sta govorila v imenu svojih narodov.

Glede notranje politike pa je dr. Korošec poudaril 1.) reorganizacijo JRZ, ki ne pomenja nobenih programatičnih sprememb in 2.) nadaljevanje dela za sporazum. G. dr. Korošec je spregovoril tople besede o g. dr. Mačku. Dejal je: dr. Maček ni samo dober Hrvat, ampak tudi dober Slovan. Govorite o njem, kar hočete, vendarle so Slovenci, so Srbi dr. Mačku najbližji bratje na svetu. Zato jaz lahko spim, zato vem, da bo po manj ali bolj številnih peripetijah do sporazuma prišlo. Ogromno in navdušeno pritrjevanje je sledilo govoru dr. Korošca.

Minister dr. Miha Krek se je zahvalil požrtvovalnim tvorcem in sodelavcem v ZSD s prošnjo naj vztrajajo pri delu. To čelo je primerjal z delom ljudstva in z nasipi v Vojvodini, ki branijo vojvodinsko zemljo pred silo vode. Za stroji v naših tovarnah stoji zavodni Slovenci in Jugoslavlani, ki imajo vedno pred očmi napredek Jugoslavije.

pesmi prvič ljudsko peli. Prosim vse odseke in krožke, da na primeren način poskrbijo za to, da se bodo te pesmi pele že pred taborom v domači cerkvi, da se jih bo čim več ljudstva priučilo. Stopite radi tega v stik z gg. organizacijo, ki vam bodo gotovo radevolje pomagali.

Prijave

Nujno opozorilo Fantovskim odsekom in Dekliškim krožkom.

Te dni ste dobili od Pripravljalnega odbora prijavnice s potrebnimi navodili. Nujno vas pozivamo, da jih takoj izpolnite in z obratno pošto vrnete pripravljalnemu odboru. Pazite posebno, da boste na vsa stavljena vprašanja res natančno in točno odgovorili. Na osnovi podatkov, ki jih bomo dobili iz vaših odgovorov na prijavnici, bo Pripravljalni odbor pripravil dovoljno število prenočišč, oskrbel dovoljno prehrano, naročil potrebno število posebnih vlakov itd. Zadnji dan, ko mora imeti Pripravljalni odbor vašo prijavo v rokah, je ponedeljek 12. junij. Opozarjamo, da bomo mogli nuditi vse ugodnosti le prijavitelcem onih odsekov in krožkov, ki se bodo točno držali naših navodil in v resnici odgovarjali na vse naše pozive!

Taborne knjižice in znake

simo poslali le onim odsekom in krožkom, ki so jih naročili na vpisani naročilnici in vnaprej plačali po položnici, ki smo jo naročilnici priložili. Ako kateri odsek ali krožek pomotoma te naročilnice ni dobil, naj taborne knjižice in znake naroči po dopisnici na naslov: Pripravljalni odbor za mladinski tabor v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 in po nakaznici pošlje tolikokrat po 5 din, kolikor knjižic in znakov želi. Po 20. juniju tabornih knjižic in znakov ne bomo več razpošiljali, ker bo pisarna preobložena z drugim delom. Pohitite torej z naročilom.

Konjenica.

V sprevedu dne 2. julija bo nastopila tudi konjenica. Vse naše člane, ki so služili vojake pri konjeniških enotah in one, ki znajo dobro jahati, pozivamo, da se takoj imenoma priglase Pripravljalnemu odboru. Imeti morajo seveda fantovski krog, črne usnjene škornje z ostrogami in bele rokavice. Vojaška oblast nam bo dala na razpolago okoli 60 konj z vso opremo. Priglasite se takoj!

Kdor je naš, pojde z nami v Maribor!

sprehodi proti Javorniku, na Potoško, Zirovnico in Zabreško planino, na vrh Stola je pa le 2 uri. Krasen in veličasten je pogled na Bled, na Vrbo, na Lesce in Radovljico, na Sv. Jošt, tja doli do bele Ljubljane. Ob lepem vremenu so jako očarljive Julijske Alpe, Pokljuka, Jelovica in vsa veličastna paaoraba, ki obdaja gorenjsko ravan. Do kočice vodi dobra vozna pot, saj so prišli tja gori Jeseničani celo z avtomobilom. Tudi pozimi je gaz vedno napravljena. Lepo je tudi s travo posejano dvorišče s košatimi kostanji.

Oskrba je v dobrih rokah. Za prvovrstno postrežbo in snago skrbi požrtvovalna vsem turistom znana ga. Marica Azmanova roj. Oman. Dom krasi spominska plošča pokojnega zaslužnega načelnika kranjske podružnice mag. ph. Franca Šavnika. Odkrita je bila 5. maja 1932.

Kočica je solidno zgradilo stavbno podjetje Bidovca iz Kranja, tesarska dela je napravil Sekne, mizarska Pollak, kleparska in vodovod Smolej, steklarska Hlebič, elektriko Janša iz Kranja, pečarska pa Opat z Jesenic. KID je dala les po zelo nizki ceni. Treba bo najti še sredstva za napeljava elektrike.

Poleg turistov iz vseh delov naše države radi prihajajo na Stolu tudi blejski inozemski letoviščarji: Nemci, Angleži in drugi. Kranjski podružnici in agilnemu odboru SPD k novi

kočo iskreno čestitamo, pozabiti pa ne smemo tudi marljivega načelnika g. Rojca, ki se je ves in vselej žrtvoval za novo kočico, vodil vse delo in nadzorstvo gradnje.

Valvazorjeva kočica pod Stolom.

Spred slovesne otvoritve je sledeč: na predvečer kres, v nedeljo ob 10. uri služba božja in blagoslovitev zgradbe, govor načelnika SFD in pozdravi, svečana otvoritev kočice, prosta zabava, Planinci, Stol vs v nedeljo vabi v svoje okrilje.

† Matej Tomazin

Zalost in tuga sta zagrnila lepo naklansko faro, ko se je vrnil nazaj v njeno naročje njen dobri, a sedaj mrtvi sin tajnik g. Matej Tomazin. Zalost pa je zagrnila vso slovensko domo-

vino in vsi, ki so pokojnega tajnika poznali — in teh ni bilo malo — so onemeli ob strašni vesti o njegovi pregodnji smrti. Slovenski narod je izgubil enega svojih najboljših sinov. Lepo poletno dopoldne je bilo v ponedeljek, polno sonca in Storič je blestel v svoji lepoti in jutranji svežini kot bi bil umit od jutranje rose, nebo je bilo jasno, ko so v Naklem zazvonili zvonovi poslednje slovo tajniku g. Mateju Tomazinu.

Od vespovsod so se zbirali ljudje k pogrebu. Domačini iz Nakla in Strahinja, dasi jih je vabilo delo na polje, prišli so od Sv. Križa pri Kostanjevici, prihiti so njegovi zvesti Cerkljani od Krke, za katero se je pokojnik toliko žrtvoval.

Prišli so odposlanci poedinih organizacij, skoro vsi župani kranjskega okraja, poleg županov z Dolenjskega, vsi odborniki JRZ in mladinske JRZ, predsednik PZ dr. Milavec, predsednik OUZD ing. Sodja, zastopstva delavstva in učiteljskega, zastopstvo Kmečke zveze z poslancem Brodarjem, „Županske zveze“ z g. Novakom. Prišli so skoro vsi poslanci JRZ s podpredsednikom narodne skupščine g. Mihelčičem, senatorja dr. Kulovec in Smolej župan mesta Ljubljane dr. Adlešič, bana je zastopal okrajni načelnik dr. Lipovšek, župan iz Kranja ravn. Cesenj, predsednik krajevne JRZ dr. Mekušar, obč. odbornik g. Gorjanc. V imenu vlade in vrhovnega strankinega načelstva se je pogreba udeležil minister dr. Miha Krek.

Novo prosvetno žarišče v Poljanski dolini V Trebiji so v nedeljo 28. maja blagoslovili nov prosvetni dom

Naša dežela se prebujala, vstajala in ponovno vzdiga, čeprav je bila pred leti potlačena, našo slovensko zastavo prosvete, kulture in napredka prav v vsakem oziru. To so dokaz novi domovi prosvete, ki se dvigajo vsem križem po naši slovenski zemlji, ki bodo bodočim rodovom žarišče slovenske in katoliške prosvete — nepremagljive trdnjave slovenstva in katolištva naše dežele.

Tako žarišče je bilo blagoslovljeno na binkoštino nedeljo tudi visoko gori v hribih prelepe Poljanske doline in ljubki vasi Trebiji, ki slihi pod zvon Stare Oselice. Velika prosvetna delavca na teh postojankah g. župnik Gogala in gđč. učiteljica Marija Pevec sta s sodelovanjem vseh župljanov, posebej pa še vaščanov v Trebiji zgradila novo prosvetno trdnjavo, ki se more šteti med najlepše domove našega podeželja.

Nad 60 duhovnikov, stanovskih tovarišev je stopalo v sprevedu, ki ga je vodil g. kanonik dr. Simenc. Malo po 9. uri so fantje v kroju dvignili krsto in jo prinesli pred župnišče, kjer je duhovščina opravila svoje molitve, nato so pevci pod vodstvom dr. Dolinarja zapeli žalostinko. Nato se je razvil dolg, krasen spreved, kakršnega v Naklem še ni bilo. V sprevedu je korakalo nad 100 šolskih otrok, z zastavo, sprejaj so nosili 18 vencev, potem 60 deklet Marijine družbe z zastavo, 40 gasilcev iz raznih društev, 50 fantov in deklet v krojih s 5 zastavami, ter prapor MKZ, 10 fantov v krojih pa je nosilo pokojnega Matevža Tomazina. Za krsto je stopalo stotine mož, za njimi pa dolga vrsta ženstva.

V cerkvi je imel raz prižnice izredno lep, globok in simboličen govor g. kanonik dr. Simenc, ki je nato opravil sv. mašo ob asistenci. Obenem so bili še tri druge tihe maše za pokoj rajnega, Po „liberi“ so združeni pevci zapeli žalostinko.

Iz cerkve se je veličasten spreved zgrnil na naklansko pokopališče. Po opravljenih molitvah je pokojniku v slovo spregovoril senator g. dr. Franc Kulovec, v svojem imenu, v imenu slovenskega naroda in politične organizacije. Slavil je ljubezen pokojnega Matevža Tomazina, za katerega se je ves žrtvoval, slavil je vse njegovo tiho, ogromno in požrtvovalno delo za narod.

Globoko je odjeknil govor dr. Kulovca med množico. V imenu ljudstva iz cerkljanske fare ob Krki —, kjer je Matej Tomazin deloval 14 let, je govoril jurist Pleterski, v imenu krškega okraja Butara iz Leskovca, v imenu naklanskih rojakov in fare pa dr. Benedičič.

Pokojni Matevž Tomazin, tajnik banovinskega odbora JRZ v Ljubljani je bil rodom iz Strahinja. Ze kot dijak in mlad zaveden gorenjski fant se je boril za slovenstvo, za njegove pravice. Nič se ni bal, ko je bil izključen iz vseh gimnazij na Kranjskem kot šestošolec, Odsel je v Pazin in tam dovršil gimnazijo, v Ljubljani pa bogoslovje.

Kot mlademu, delavnemu duhovniku se je tedaj odprlo polje dela. Za konec svetovne vojne je prišel na prvo službeno mesto v sv. Križu pri Litiji. Potem je bil kaplan pri Sv. Križu pri Kostanjevici, od tu pa se je leta 1919 preselil v Cerklje, kjer je ostal 14 let. Tu je pokazal vse svoje zmožnosti dela in sposobnosti, o čemer pričajo vidni spomeniki v cerkljanski fari. Tu je tudi trpel leta preganjanja. Umaknil se je na Koroško, potem pa je l. 1935 vstopil v tajništvo JRZ v Ljubljani, kjer je delal brez prestantka. „Borba in delo“ je bilo njegovo geslo in v tem nam naj bo svetel vzgled!

Blagoslovitev doma pa je bila združena s celodnevno prireditvijo, katero je pripravila naša vrla katoliška mladina. Vreme je bilo sicer precej muhasto, a naših mladih src ne straši in se je ves program izvedel prav v takem obsegu, kot bi sijalo najlepše sonce. Dopoldne se je razvil mogočen spreved naše mladine, ki je ob zvokih logaške godbe strumno prikoralo na prelepo okrašen prostor pred novim Prosvetnim domom. Okrog naših fantov in deklet pa se je zgrnila ogromna množica vaščanov, faranov in naših prijateljev od blizu in daleč naokoli. K sv. opravilo je nato pristopil po vsem okolišu znani in zlasti v Skofiji Loki priljubljeni g. profesor dr. Vilko Fajdiga, ki je tudi imel nad vse globok in izklesan cerkven govor. Nato pa je domači gospod župnik Gogala blagoslovil novo prosvetno trdnjavo, novi dom. Po sv. maši in po bla-

goslovitvi je gospod župnik pričel slavnostno zborovanje. Z velikanskim navdušenjem je bila sprejeta udanostna brzojavka kralju, komu ter pozdravna brzojavka našemu slovenskemu voditelju dr. Antonu Korošču. Pozdravil je tudi navzoče odličnike, njim na čelu g. okrajnega načelnika Kakla. Slavnostni govor je nato imel urednik „Domoljuba“ g. Jože Košiček, ki je s svojimi izrazitimi, navdušenimi besedami osvojil srca navzoče množice.

Blagoslovitev gasilskega doma v Naklem

Na binkoštni ponedeljek so imeli naši gasilci veliko slavlje. Slovesno je bil blagoslovljen njihov dom. To je ponoven dokaz agilnosti in požrtvovalnosti naših gasilcev, ki je omogočilo zgraditev tako lepega doma, ki stoji v ponos gasilec in okras vasi.

Gasilci so že dopoldan pokazali, da je ta dan za nje velik dan, ko so se korporativno v krojih udeležili sv. maše, katera je bila darovana v zahvalo.

Priznanje je izkazala gasilec tudi „Gasilska župa Kranj“, ki je za ta dan odredila delni župni izlet v Naklo. Bratske gasilske čete so se kljub zelo negotovemu vremenu odzvale v prav lepem številu.

Ob 1. uri popoldne je bil sprejem sosednjih bratskih čet in gasilskega naraščaja iz Primskovega. Takoj nato je bil nastop naraščaja in gasilcev, ki bodo nastopili na gasilskem kongresu v Ljubljani. Naraščajniki iz Primskovega so vaje izredno lepo izvajali. Pripočeti bi bilo vsem gasilskim četam, da organizirajo gasilski naraščaj in tako mladino uvedejo v lepo in častno službo gasilstva. Tudi članske vaje so bile lepo izvedene, pač pa je bilo opaziti vpliv različnih vodstev pri posameznih četah, zato so taki skupni nastopi radi enotnega izvajanja zelo potrebni.

Po končanem telovadnem nastopu so gasilci častno sprejeli: botrico go. Ferjan-čev in g. Marinko Viktorja, kateri je nadomestoval za držanega botra g. dr. Leopolda Marinko; domačega župnika duh. svetnika čg. Filipič Janeza in duh. svet. čg. Meršolj Janeza. Nato je predsednik g. Legat Jernej prosil župnika, naj blagoslovi njihov novi dom. G. župnik je predhodno v klenem govoru obrazložil pomen

Nato so zborovalce pozdravili še g. župan Miklavčič Lovro, ter predsednik FO Martin Sifer. Godba je zaključila slavnost s himno slovenske mladine.

Popoldne pa je bila kljub dežju na telovadišču velika telovadna prireditev, pri kateri je nastopilo do 400 telovadečih. Množice pa se je nabralo preko 2⁰⁰.

Takih prireditev moremo biti v vsakem oziru veseli.

blagoslovitve, ki rodi svoj sad le, ako blagoslovljena stvar služi pravemu namenu, kateri je pri gasilcih najlepše izražen v njihovem gestu „Bogu v čast, bližnjemu v pomoč“, nato je dom blagoslovil.

Predsednik se je zahvalil g. župniku za podeljeni blagoslov in obljubil, da bodo gasilci vpoštovali dana navodila. Nato je pozval gasilce, naj zaključijo pokrovitelju gasilstva Nj. vis. kraljeviču Tomislavu trikrat „Živijo“, Tržiška godba pa je zaigrala državno himno. Za tem je sledilo odlikovanje 4 članov za 20 letno požrtvovalno udejstvovanje v gasilski službi.

Župni predsednik g. Japelj je gasilec čestital na uspehu ter jih vzpodbujal k nadaljnjemu vztrajnemu delu. Zastopnik občine g. Vidic Andrej je v imenu občine izrekel čestitke in izrazil veselje občine nad napredkom gasilcev in jim obljubil pomoč. V imenu nakelskih rojakov, ki žive izven domače fare je čestital četi g. Benedičič Miha in poudaril, da z velikim zanimanjem spremljajo tudi oni napredek domače fare.

Po končanih govorih se je predsednik g. Legat zahvalil čg. duhovnikom za blagoslovitev; ge. botrici in g. nam. botra, ki sta z nepričakovano podporo za novi gasilski dom pokazala tolikšno razumevanje in naklonjenost do gasilcev, da so ti obema res iz srca hvaležni, za botrovanje, vsem g. govornikom za čestitke, pozdrave in vzpodbudne besede tovarišem gasilcem za sodelovanje, istotako godbi iz Tržiča, ki je dala poudarek prireditvi, ter vsem navzočim za udeležbo, nakar je vse povabil k domači zabavi, ki se je razvila ob sviranju godbe in petja na gasilskem vrtu.

K vprašanju naših vajencev

Ko govorimo o vajencih in o njihovem socialnem položaju, se moramo varovati dvoje: Najprej tega, da bi naredili vtis, da se vsem vajencem godi tako, kakor da bi bili res nekaki sužnji, na drugi strani pa spet tega, da bi naredili vtis, da so to ne vem kakšni gospodje. Kdor je v zadnjem času o tem govoril, vsak je naredil to napako. Prav zato je pa potrebno, da zazvone vsi zvonovi, če hočemo najti pravo sliko. Napake, ki so se delale, pač niso bile zlonamerne, ker imamo pač nekoliko različno gledanje na to vprašanje in ga vsak skuša prikazati s svojega stališča. So pa vendarle nekatere stvari, ki dovolj jasno kličejo, naj se ta vprašanja enkrat pošteno preventilirajo. So dejstva, ki jih ne more nihče tajiti in sleherni mora priznati, da se večini vajencev slabo godi, da se pa razmere, v katerih žive, zlasti s pomočjo „Združenja obrtnikov“ dajo popraviti.

K odgovoru na moj članek v „Zvonu“, ki so ga v velikonočni številki priobčili nepodpisani „predstavniki obrtnikov“, bi stavel samo nekaj vprašanj in naštel nekaj dejstev, ki jih ne more tajiti noben „predstavniki“.

Kar se delovnega časa tiče, pravijo predstavniki obrtnikov, da je za vajence 8. kvečjemu 10 ur. Da tako stoji zapisano v zakonu in morda tudi v neki pogodbi. Dejansko pa je povprečni čas kranjskega vajenca preko 12 ur dnevno. Res je, da vsi vajenci ne delajo 12 ur, res je, da jih nekaj dela v resnici samo 8 ur, res je pa tudi, da jih mnogo dela tudi po 15 in 16 in tudi več ur in res je, da je teh več kakor onih, ki delajo po 8 ur. Vprašam, če je morda „predstavnikom obrtnikov“ to znano in če jim je, ali so že kaj ukrenili, da se te zlorabe odpravijo?

Imamo obrtno šolo, ki traja, če odštejemo velike in male počitnice, sedem mesecev, to je dobrega pol leta. Gotovo je vajencem nujno potrebno da se izpopolnjujejo v svojem znanju s teoretične strani. Po večini vajenci šolo jemljejo resno in se zavedajo, da jim je nujni pogoj za napredek. Mnogo jih pa je, ki v šoli ne pridobe ničesar. Največkrat je kriva njihova lastna nerensost, ki jim bo gotovo v škodo. Mnogokrat pa je kriv tudi kdo drugi. Nekateri vajenci stalno spe v šoli, ker so fizično tako izžrpani. Če ga vprašam, koliko spi, ti pa odgovori, da dela do enajstih in da mora ob štiri ali petih spet na delo. Pa bi potem tak človek kljub najresnejši volji in kljub učiteljevemu opominu ne zadržal? In ali naj učitelju potem od takega učenca sploh kaj zahteva?

Drugo vprašanje pa je, kako je z nedeljsko službo božjo. Menda ni v nobeni pogodbi zapisano, da bo mojster skrbel, da bo fant vsako nedeljo izpolnil svojo versko dolžnost. To vsi mojstri prav dobro vedo, posebno pa tisti, ki sami ne hodijo v cerkev. Prav tako pa dobro

vedo, da ni v pogodbi, da bo vajence ravno v nedeljo dopoldne dostavljali strankam razna izgotovljena naročila, račune, pospravljali delavnice ali stanovanje itd. Dostikrat se namreč izgovarjajo prav s tem. K obveznim šolskim vajam ga ni, v soboto zvečer dela, v nedeljo dopoldne tudi — kdaj naj pa potem gre? Saj niti velikonočne dolžnosti ne more opraviti. Res so to le izjeme, ki jih ne moremo in nečemo posploševati, ker bi s tem delali krivico veliki večini, so pa dejstva, ki jih ne more nihče tajiti. Kot katehet ne morem storiti več kot svoje dolžnosti, delovnega časa pa jaz ne morem predpisovati mojstrom, za to so poklicani drugi.

Članek, ki ga je napisal vajenec za „Gorenja“, je vzbudil precej pozornosti in komentarjev. Pa tudi odobravanja. Morda je nekatere stvari preveč posplošil in da tako zelo hudo morda ni. Povedal pa je mnogo tehtnih stvari, ki jih pa „Skupno združenje obrtnikov v Kranju“, ki je v zadnji številki objavilo nekaj odgovor, ne taji, to se pravi, da jih prizna. Govore celo, da sem tisto jaz sam napisal in sem se skrtil pod vajencev jopič, ali pa on pod moj sukno. Naj bodo brez skrbi, pri meni je na razpolago original. Zelo strokovnjaški je pa odgovor: Vajenec naj gre svojega mojstra tožiti. Čudno, da ni svetovano, naj mojstra nabije... O, gotovo vedo očetje in varuhi in vajenci, da je nekeje pogodba, da je nekeje „Združenje obrtnikov“ in sodnija. Ali bi ne bila krajša in lepša pot, če bi si mojster priklical v spomin, če je pa pozabil, bi pa šel pogledati, kaj je podpisal in se potem svoje moške besede držal, pa bi bilo vse v redu. Navset, naj gre vajenec mojstra tožiti, se mi pa res zdi neresen in klaveren. In to je vse, kar ima „Skupno združenje obrtnikov v Kranju“ povedati k vajencevemu članku.

Naj nihče ne smatra tega odgovora za ne vem kakšen napad na mojstre ali na Združenje. Niti malo ne. Odeč bi si pa bilo prikrijevati dejstva, zlasti če se nerednosti, ki se gode, dajo z lahkoto, le z nekoliko dobre volje odpraviti. Saj tudi združenje priznava, da je to problem, da je vprašanje, ki se mora rešiti, da ga tudi brez sodelovanja obrtnikov ne bomo rešili. Da, brez sodelovanja obrtnikov ga nikdar ne bomo rešili in ga nihče drugače ne poskuša reševati. Toda preden bo to vprašanje tako za vajence kakor za mojstre kolikor toliko zadovoljivo rešeno, bo pa treba ne polemiki, ampak — dejanji!

Joža Vovk.

V Gorenjski oblačnici v Kranju, dobite najprejnejše obleke za birmance, prvobhajance, šport itd. — Kot krojača bova postregla najbolje in najceneje. — Se priporočava Čenčič Štefan in Kozelj Franc

TEDENSKE NOVICE

DR. ANTON KOROŠEC ČASTNI OBČAN SLOVENSKE OBČIN.

Tekom lanskega leta je velika večina slovenskih občin izvolila voditelja slovenskega naroda, predsednika senata g. dr. Antona Korošca za častnega člana v dokaz trajne hvaležnosti, vdanosti in globoke ljubezni, katero goji slovensko ljudstvo do svojega voditelja. Ob sodelovanju teh občin je dala napraviti županska zveza skupno diplomu, v kateri so podpisali županov in občinski pečati 322 slovenskih občin, s katerimi je ta izvolitev za častnega občana uradno izpričana.

To skupno diplomu bodo slovesno izročili voditelju v nedeljo, dne 11. junija ob 10.15 v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani.

Vabimo vse organizacije in posameznike — prijatelje dr. Korošca, da se te slovesnosti udeležijo. Pokažimo tudi z udeležbo pri slovesni izročitvi diplome globoko hvaležnost vsega slovenskega naroda, katero smo dolžni svojemu voditelju.

Županska zveza v Ljubljani.

Predsednik vlade g. Cvetkovič na velesesju. Zagotovil je ljubljanskemu velesesju 1 milijon din podpore.

V nedeljo takoj po prihodu v Ljubljano na prvi delavski tabor je predsednik vlade g. Dragiša Cvetkovič obiskal ljubljanski velesesju. Spremljal ga je trgovinski minister in častni predsednik Ljubljanskega velesesja Tomič, ban dr. Natlačen, ter načelnik trgovinskega ministrstva Grgašević. Visoki gost si je z vsjo pozornostjo ogledal velesesje, se o njem pohvalno izrazil. Pri trdki „Plamen“ Kropa je naročil 9 lestencev in svečnikov, umetno na roko izvršenih izdelkov.

V ponedeljek dopoldne je predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetkovič ponovno obiskal velesesje v družbi z banom dr. Natlačenom in novinarji. Pri vohodu ga je pozdravil ravnatelj velesesja dr. Dular.

Predsednik vlade se je močno zanimal za naše domače proizvode in tudi nekoliko predmetov nakupil. Opazil je tudi med obiskovalci dve skupini učencev in učenik iz dežele in se začel z njimi pogovarjati. Zanimal se je, odkod so in kako se uče. Nato je dal učitelju in učiteljici po tisoč dinarjev, naj v njegovem imenu pogostita deco in ji kupita darila. Ta gesta je pri prisotnem občinstvu, ki je predsednika vlade živahno pozdravljalo, napravila globok vtis. Posebno vesela pa je bila šolska mladina.

G. predsednik vlade je ob obisku velesesja potrdil tudi veselo vest, da bo kr. vlada izplačala za novozgradnjo zidanih razstavnih prostorov in ureditev sejmšč. To gesto predsednika kr. vlade je vsa slovenska javnost z zadovoljstvom pozdravila, ker bo Ljubljana s tem mnogo pridobila. Sedanje lesene razstavne zgradbe so doslužile in se bodo že letos pričele zidati nove.

V Slomškovi zavod v Ljubljani se sprejemajo za 1. razred klasične gimnazije nadarjeni in nepokvarjeni, 11 — 13 let stari sinovi do brh krščanskih družin, v prvi vrsti taki, ki bi se po gimnaziji posvetili duhovskemu in redovnemu stanu. Letna oskrbina znaša okoli 4000 dinarjev. Podrobna pojasnila daje Slomškovi zavod v Ljubljani, Poljanska cesta 6.

Srečke loterije Rejev malih živali so napredaj na ljubljanskem velesesju, pri zvezi, Ljubljana, Karunova 10 in pri društvu: Gorenjski rejec malih živali v Kranju, Huje 15.

PRVA FOTOGRAFSKA RAZSTAVA V KRANJU.

V nedeljo 11. junija bo otvorjena „Prva fotografska razstava v Kranju“. Dolgo smo Kranjanci morali čakati nanjo, čeprav je v našem mestu stekla zibelka fotograforskemu gibanju na Slovenskem. Dostojno bodo dokazali slovenski fotoamaterji napredek naše umetniške fotografije, ki ima za svojega začetnika — Janeza Puharja.

Sicer si je nadel nalogo prirerjati slične razstave — kar bo gotovo zanimalo zlasti kranjske amaterje — že „Prvi slovenski klub fotografov-amaterjev“ v Kranju, ki je bil osnovan že leta 1910., a je moral radi izbruhva vojne ustaviti svoje delovanje. Vsekakor se moremo Kranjanci postaviti ne le s prvim slov. fotoamaterjem in izumiteljem fotografiranja na stekleno ploščo J. Puharjem, ampak tudi s prvim slov. fotoamaterskim društvom.

Prav z vidika teh ugotovitev se nam zdi umestno, da se je zadnji čas začelo fotoamatersko gibanje v našem mestu znova prebujati. V nedeljo otvorjena razstava naj bi bila le prvi korak kranjskih fotoamaterjev pred javnostjo. Naj opozorimo že danes, da se namerava osnovati „Fotoklub Kranj“, za katerega so pri oblastih že predložena pravila.

Razstava bo odprta od 10. do 18. junija vsak dan od 8. do 12. in od 2. do 7. ure. Razstavljenih bo približno 100 slik „Fotokluba Ljubljana“, ki so utrle slavo naše umetniške foto-

grafije v svet in še kakih 100 slik iz drugih krajev Slovenije — zlasti iz Kranja.

Pozivamo kranjsko javnost, da razstavo v čim večjem številu obišče in s tem tudi ona pripomore k njenemu uspehu.

KRANJ

Člane Prosvetnega društva, Fantovskega odseka in Dekliškega krožka v Kranju in na Primorskem obveščamo, da se vrši skupni izlet v nedeljo 18. junija popoldne na dekanijsko prireditev v Križah. Krojil! Podrobnosti v prihodnji številki.

Vpisovanje novincev na deški in dekliški ljudski šoli v Kranju se vrši dne 12. t. m. od 2. do 4. ure popoldne. K vpisovanju naj starši prineso družinsko knjizico in pa rojstni list ter domovnico. Za šolsko leto 1939/40 pridejo v poštev otroci, rojeni leta 1932.

Zaradi reda prijavljajte dečke na deški ljudski šoli, a deklice na dekliški; vhod je spredaj.

Starši iz vasi Čirčiče, Huje, Klanec, Rupa in Struževu javijo svoje otroke na ljudski šoli v Kranju.

Izletniški avtobus Kranj Jezersko. Dne 11. junija prične voziti izletniški avtobus iz Kranja na Jezersko. Odhod iz Kranja ob 8.40, odhod z Jezerskega ob 17.50, prihod v Kranj ob 19. Povratna karta din 30.—, na eno stran din 20.—.

Med. univ. dr. Vrtnjak Vinko, do nadaljnjega ne ordinira.

Novo pokopališče blagoslovljeno. V nedeljo 4. junija popoldne je kranjska fara doživela nad vse pomemben dogodek s svoji sto in stoletni zgodovini. Sledeč razvoju mesta se je pokopališče znova pomaknilo izven okvira mestne naselbine, tja ven v nedotaknjeno naravo sredi hujanskega polja. Kot se je staro pokopališče, ki se je nahajalo okrog cerkve in kjer so pokopavali mrliče nad 700 let, moralo l. 1786. umakniti iz obzidja in sredine mesta ven v takrat še nenaseljen prostor, tako se je sedaj znova kranjsko pokopališče moralo seliti v novo smer, kamor še ne segajo silnice mesta. Na hujanski ravnini bo morda kakih sto let novo pokopališče obvarovano pred hrupom in truščenjem mesta.

Blagoslovitev novega pokopališča, ki se je vršila preteklo neueljo popoldne, je bila opravljena z vso slovesnostjo. Ta dan je bilo namreč tudi slovesno praznovanje župnih patronov sv. Kancijana in tovarišev. Dopoldne je bila ob poli 11 slovesna pontifikalna sv. maša, ki jo je opravil g. stolni prošt in generalni vikar prelat g. Nadrah Ignacij, ki je v škofovem imenu tudi blagoslovil novo pokopališče. Popoldne ob 2. je bila ura molitve, nato so bile litanije Presv. Srca Jezusovega. Po litanijah se je na novem pokopališču zbrala velika množica ljudstva, poleg duhovščine so se blagoslovitve udeležili tudi okrajni načelnik g. Lipovšek Gasper, kranjski župan g. Česenj, direktor gimnazije g. Korbar in drugi predstavniki oblasti. Na pokopališču je najprej g. stolni prošt imel cerkven govor, potem pa je po predpisanih obredih izvršil blagoslovitev pokopališča. Podrobnejši opis pokopališča priobčimo v prihodnji številki.

Namesto tova na grob pok. M. Tomazina je daroval industrijalec g. Joško Zabret din 300 za prosvetni dom v Naklem, Zgbuova družina iz Nakla pa din 100 v isti namen.

OPOZORILO: Vsem cenj. svojim starim in novim odjemalcem vljudno naznanjam, da sem svojo, po požaru uničeno strokovno trgovino barv, lakov in čopičev na novo popolnoma preuredil ter založil z novim, svežim blagom. Kakor prej se bom tudi v bodoče vsestransko potrudil vsakogar popolnoma zadovoljiti bodisi v ceni, kvaliteti in postrežbi.

Prosim Vas, da se ob vsaki, tudi najmanjši potrebi zaupno obrnete na mojo specialno trgovino.

Pričakujem Vas ter se najtopleje priporočam.

KRANJ

Vidovdanska c. 6

TRŽIČ

KOČA POD STORŽIČEM — ŽRTEV ZLOČINSKEGA POZIGALCA.

Tržič 4. junija 1939.

V noči od petka na soboto je popolnoma pogorela planinska koč pod Storžičem. Last g. J. Jegliča iz Loma. Kočo je že par let imela v najemu tukajšnja podružnica Slovenskega planinskega društva in isto oskrbovala. Kakor vse kaže so neznanzi zlikovci najprvo kočjo oplenili, nato pa zažgali. Ognja v vsej okolici ni nihče zapazil, ker kočja je stala v zavetju in je moralo goretii sredi noči, ko so po vaseh ljudje že spali. V soboto popoldne, ko prideta

Imej čista usta!

Že od nekdanj čenimo ljudi, ki imajo čista usta in blesteče zobe. Orodje, ki se stalno rabi — kakor naši zobje — je treba seveda redno negovati. Zjutraj la zvečer zobno ščetko in Chlorodont, pa zobe očisti v vseh smereh! Ni strahu: zobje to preseneči. Le slabe nege ne zdrži! Zato: Chlorodont, kvalitno zobno pasto! Domači proizvod.

oskrbnik in žena v bližini kjer je koža stala se nemelo začudita, ko vidita mesto prjazne postojanke le kup razvalin, iz katerih se je le tu pa tam malo kadilo. Kožo je imel lastnik zavarovano komaj za 1/3 vrednosti in vsled tega trpi občutno škodo.

Na delavskem taboru v Ljubljani se je naš Tržič prav lepo odrezal. V sprevidu je po vrstnem redu korakalo delavstvo predilnice, Peko, „Runo“ kovači in papirničarji. Vsaka stroka se je simbolično pokazala pred javnostjo. Tekstilna s kolovratom in navitkom prediva, čevljarji s svojim čevljem, usnarji pa so nastopili v svojih delavnih in prazničnih oblekah in orodjem. Formirali so tudi skupino „potujočih“, kateri so bili v starih časih vedno na cesti in so mnogo sveta nrehodili. Danes pa teh ljudi „frentarjev“ ni več. Kovači so nosili veliko koso, težka kladiiva in drugo primerno orodje, tudi v delavnih oblekah. Tako usnarji, kakor kovači so imeli na čelu svoj strokovni grb, kar je dalo lepo izpopolnitev. Udeležba na taboru je bila iz Tržiča prav lepa, saj nas je pihotelo v Ljubljano nad tristo.

Bralno društvo v Tržiču je praznovalo 4. junija svojo 50 letnico. Na nekem slavaloku smo čitali napis: „Kdor brata ne pozna za brata, mu bo tujec gospodaril.“ Bili so časi, ko brat ni poznal brata — Slovenca in ga je preganjal z vso močjo oblasti, ga vlačil po ječah in sodnjah radi slovenskega narodnega in katoliškega prepričanja. Danes pa nekdanji preganjanji brat daje svojemu nekdanjemu bratu-preganjalcu mir in svobodo kolikor jo potrebuje za mirno sožitje. Zato se danes vsak svobodno lahko imenuje Slovenca in prav kot zaveden Slovenec je ponosen na svojo domovino in na svojo državo Jugoslavijo. Napis na slavaloku je pa prišel 6 let prepozno.

OLŠEVKA

Dekliški krožek v Olševku ponovi na „Olševsko nedeljo“, ko imamo običajno procesijo sv. Rešnjega Telesa, to je 11. junija 1959, ob 3. uri popoldne v Olševskem ljudskem domu: I. Kratko akademijo, II. Telovadni ples s harmoniko in III. igro v treh dejanjih „Po trnju do cvetja“.

Ker je program zelo lep in ker smo značilni vstopnino na din 5 in 4, stojšča 3 in otroci 2 din, ne zamudite lepe prilike. Vljudno vabi odbor.

PREDDVOR

Zlato poroko obhajata v nedeljo, dne 11. junija Anton Aleš in njegova žena Jera p. d.

Prvoobhajance

pridem fotografirat na dom po znižani ceni.

FOTO JUG - KRANJ

Korošec iz Mač. Za našo faro je to poseben dogodek. Prav je, da se ju tudi mi spomnimo ob tem jubileju.

Anton Aleš je bil rojen v Mačah leta 1859 in letos dopolni 80 let življenja. Vsi ga poznamo, kot vernega katoliškega moža in šega-vega v svoji zdravniški praksi. Sedaj je užitek na svojem posestvu, ki ga je znal modro in pravilno gospodariti. Četudi „Korošec“ po imenu, je bil prava gorenjska grča. Njegova življenjska družica je bila rojena v goriški fari v vasi Zavoda leta 1867 torej 8 let mlajša kot mož. Kdo ne pozna dobre Koroščeve mame. Ko je bila še gospodinja, ni nihče šel prazen od hiše. Poročna sta bila dne 15. novembra leta 1886. Izmed devetero otrok, kolikor jima jih je Bog dal, jih živi še 7.

Njuni otroci jim dne 11. junija nameravajo prirediti malo slovesnost, kar sta tudi zaslužila. K vsem čestitkam se pridružujemo tudi mi in juna želimo, da bi ju Bog ohranil še dolgo vrsto let, vsaj do biserne poroke.

BLED**OKROŽNI TABOR NA BLEDU**

Ena izmed prvih večjih zunanjih prireditev gorenjskih odsekov in krožkov bo okrožni tabor na Bledu, ki vabi vso gorenjsko mladino, da se odzove klicu svoje organizacije.

Prireditve bo 11. junija za vso Gorenjsko s slavnostnim uvodom na predvečer 10. junija. Obsegala bo dva dela. Na predvečer, dne 10. junija ob polni 9 uri zvečer štafetni tek okrog jezera, nato telovadna akademija v domu.

V nedeljo, dne 11. junija od 8. do 9. ure ureditev spreveda z zbirališčem na starem teniški prostoru pri Zdraviliškem domu. Ob 9 uri spreved od Zdraviliškega doma mimo Park hotela in Blejskega doma v cerkev k sv. maši ob 10. uri. V sprevidu bodo odseki in krožki v krojih, narodne noše, konjeniki in kolesarji.

Ob 3. uri popoldne bo javni telovadni nastop. V nedeljo 11. junija 1959 vsi Gorenjci na Bled. Kdor katoliško in slovensko misli, mora ta dan stopiti v strnjene vrste naše mladine, ki bo glasno in javno manifestirala za svoja načela, za ljubezen in zvestobo do naroda in domovine.

KRIŽE

Vodovod v Sebnjah. Malo kateri kraj je tako potreben zdrave pitne vode kot ravno v Sebnjah. Po prizadevanju vaščanov, se je ta vodovod le pričel graditi. Ker je pa gradnja tega vodovoda v zvezi z velikimi stroški, se je odbor vodovodne zadruge namenil prirediti večjo tombolo. Ta tombola se vrši v nedeljo 11. t. m. ob 3. uri popoldne na Čebrovem vrtu v Sebnjah Dobitki so res krasni, kot n. pr. glavni dobiček motorno kolo, vredno 6000 din, dalje kuhinjska uprava, dva kolesa, plug, vreča moke itd. in še 211 krasnih dobitkov.

Ker je čisti dobiček namenjen izključno za gradnjo vodovoda, zato to tombolo toplo priporočamo. Predprodaja tablic po vseh lokalih po din 3.—, na dan tombole po din 4.—.

Kopalnice. Ze lansko leto smo poročali, da si gradi g. Zupan Franc, gostilničar v Saakovem-Križu javno kopalnico. Kopalnice samo je

sedaj dograjeno in gre že delo kabin h koncu, tako da upamo na skorajšnji otvoritev. Kako je bilo kopalnice za naš okraj potrebno, se kaže že sedaj, ker vsak dan prihajajo številne trupe kopalcev gledat kaj bo popolnoma vse dograjeno, drugi pa že poizkušajo kako se bo plaval v tem bazenu, ki je 30 m dolg in 10 m širok. Ob otvoritvi kopalnice kaj več.

ŠKOFJA LOKA

Naši gasilci vabijo. Naša gasilska četa, ki je v zadnjih letih pokazala že toliko uspehov, bi rada napravila za vse svoje aktivne člane nove delavne obleke. Da dobi potreben denar, se je odločila, da bo v nedeljo 11. junija priredila srečanje in nato večjo veselico. Prireditve se bo pričela ob 3. uri popoldne in sicer na prostoru okoli gasilnega doma v „Zvezdi“.

ČEBELARSKI KOTIČEK

Čebelarstva podružnica v Kranju ima dne 11. junija t. l. svojo veliko veselico na vrtu g. Greizerja F. na Klanecu-Primskevo ob 3. uri. Vabimo vse prijatelje, da se te veselice v polnem številu udeležijo. Točila se bodo pristna vina, kakor tudi medica in medeni liker in tudi medeno pecivo bo na razpolago.

Ne bo Vam žal, če se bode udeležili veselice, ker boste odšli veseli in pa zadovoljni kot še nikoli.

FILM

Kino Šmartinski dom v Šmartnem pri Kranju vam ima priliko prikazati v soboto 10. junija ob polni 9 uri in v nedeljo 11. junija ob 4. in polni 9. uri dvojni program in to: Lord Nelson, film iz časa Napoleona. Glavne vloge: Tyrone Power, Madeline Carroll in največji na bienalu nagrajeni francoski film „Velika iluzija“ s Pierre Pregnai in Dita Parlo.

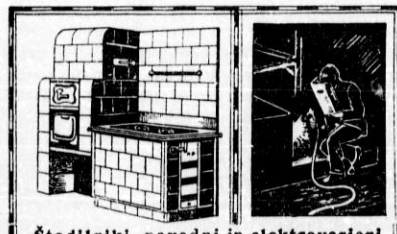
MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0-50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipical).

Kolesa, nova in rabljena kupite ugodno le pri Julij Zevnik, Stražišče na „Gaštetju“.

Trosobno stanovanje s kopalnico se takoj odda. Glavni trg Kranj. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Štedilniki, navadni in elektrovarjeni R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ

Lepa jedilna oprava se proda po primerni ceni. Več se poizve pri gospej Tassini, Kranj, Vidovdanska cesta 6.

Mirna stranka, odrasle osebe išče dvosobno stanovanje s pritliklinami v bližini mesta za september.

Eno sobno stanovanje išče ves dan odsotna gospa za takoj. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Zgubil se je primož od vodoinštalaterskega stola na cesti iz Čirčič čez „Planino“ do mesta. Najditelj naj ga vrne pri Mihelčiču na Pungratu proti nagradi din 50.—.

1500 kg slame ržene in pšenične prodam. Voklo 26.

„Teza“ išče pridno, izurjeno snovalko. Zglasti se je v soboto 10. junija od 2. — 4. ure popoldne.

Stanovanje z eno sobo in kuhinjo v mestu ali bližnji okolici, išče samostalni upokojenec. Ponudbe na upravnishvo lista.

Dve privatni uradnici sprejmeta pošteno, dobro izvežbano KUHARICO zmožno popolnoma samostojnega gospodinjstva. — Vprašati je pri gđ. Lukman Ivanki, „Hranilnica in posojilnica“, Kranj.

Cviček

pravi dolenski, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Couch zofe, otomane, divane

In vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

V. TONEJC tapetnik, Kranj

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v nšo higienično urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.—. Ne učite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

Gostije fotografiram

pozno zvečer ob nedeljah in praznikih le proti prejšnjemu naročilu, sicer je takrat atelje že zaprt.

FOTO JUG - KRANJ

Mimica Zagorska:

20

Marija Taborska

(Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje.)

Ko so odmolili, so ugasnili sveče. Sosedje so se začele razhajati, delo doma in na polju je kar vpilo. Vilibald je obrisal solze in je ukazal deklam kam naj gredo in kaj naj stpre. On in sin sta pa ostala pri postelji in sta gledala bolnico. Skrivaj sta oba čakala, kdaj bodo iz zameglenih, blodnih oči pritekale poslednje solze, kdaj bodo njene modre oči ugasnile za zmeraj.

Toda oči niso ugasnile, le nekaj več leska so dobile. Marijana je gledala skozi okno in poklicala:

„Martin! Micka!“

Sin je takoj prijel mater za roko.

„Mati, jaz sem pri tebi,“ je hlastno rekel Martin, ki mu je tedaj odleglo.

Mati ga je spoznala, dolgo ga je gledala in se mu slednji nasmehnila.

„Kje je pa Micka?“ zopet vpraša v zmedenosti bolnica. Pristopil je mož Vilibald in jo pogladil po čelu, rekoč: „I, saj veš, v Begunje smo jo omožili.“

„V Begunje, da, da. Saj res, prosila sem Ambroža, naj stopi po vaju. Tako hudo mi je bilo.“

„Zdaj ti je boljše?“ se je smehljaj mož. Bilo mu je do bro kot bi sam ozdravel.

„Zdi se mi, da mi je boljše. Samo tako slaba sem. Kaj praviš, ali bi poslali koga po Volbenka?“

„Po Volbenka?“ se je ustrašil Vilibald. „Če hočeš naj pride padar iz Radovljice, ali pa iz Kranja.“

„Nak,“ je odklonila Marijana. „Padarja mi nič pravih zdravil ne dajeta. Nekoč mi je Volbenk prinesel črno pijačo, tista me je tako okrepla, bolj kot vsa zdravila. Pošlji ponj in prosí ga, naj prinese tisto pijačo.“

Vilibald in sin sta se gledala. Bala sta se, da ne bi Volbenk naredil kaj slabega, ker ga je zupan na sodini obsodil.

„Naj pride Volbenk!“ je želela gospodinja.

„Kaj, ko bi nam kaj urekel?“ je počasi razlagal Vilibald. „Nekaj sprta sva, pa bi nam znal zagovoriti, da bi živina poginila ali pa bi kakšna nesreča prišla v hišo.“

„Tega ne more.“ je rekel Martin.

„O, pač more. Coprnik je,“ se je nenadoma spomnil Vilibald.

„V zamero smo mu prišli in bati se nam je le tega, da li nam ne spravil kdaj rdečega petelina na streho in da ne bi živini nametal strupenih zeli.“ je rekel Martin.

„Ne verjameš, da bi znal coprati?“

„Ne zna ne.“

„Pošlji no ponj,“ prigovarjala bolnica. „Naj prinese tisto črno pijačo, samo ta mi je tako dobro storila.“

„Včasih si se ga pa bala.“

„Njega se še bojim, samo zdravila bi rada dobila.“

Vilibaldu se je žena smilila, zato se je vdal.

„Naj bo po tvojem. Marijana. Poslal bom po Volbenka, toda ne vem, če bo hotel priti.“

„Bog ti povrni! Bog ti povrni; ko ti jaz ne morem!“ se je zahvaljevala žena.

Svobodnjaku so spet postale oči rosne. Potegnil je sina za seboj in šla sta na mostovž.

„Martin, ali pojdeš ti na klanec?“ oče zaskrbeljeno vpraša svojega sina.

„Hm, nevem. Z menoj ne bo maral iti, ker sem ga zvezal in vlekkel na sodino Hlapca pošlji,“ tako svetuje Martin svojemu očetu, ki je prišel v zagato.

„Kateroga pa?“ je ugibal Vilibald. „Matevža in Gregorja ne spravim ponj za vse na svetu, Ambrož je pa preneumen.“

„Bo pa že znal govoriti.“

„Ne bo znal, ne. Pa tudi ne vem, če ga spravim v Volbenkovo bajto. Ti boš šel ponj.“

„Ne bo hotel iti z menoj,“ takoj reče Martin.

„Denarja mu obljudi.“

Martin je vedel, da mu ugovor ne bo nič pomagal. Molče se je odpravil na klanec.

Cudaka je našel doma.

„Pozdravljen v imenu božjem!“ je nerodno prijazno pozdravil ponosni Martin Volbenka na pragu.

„Kaj bi mi rad?“ ga je osorno vprašal stavec.

„Mati je zelo bolna in oče te lepo prosí, da bi prišel k nji. Ona želi, da bi ji prinesel tiste zdravilne črne pijače, ki si jo ji nekoč že dal.“

„Ti si krivo pričal o meni in tvoj oče me je nato obsodil. Kako me upaš sedaj prosit pomoči?“ ga je sovražno nahrulil Volbenk.

„Ti veš, da nisem krivo pričal,“ se je glasno zagovarjal Martin in nato tiho prosil: „Če te bolnik prosí v imenu Kristusovem, mu vendar ne boš pošnje odrekel.“

„Čemu me prosíš v imenu Kristusovem, Zupnik ti je vendar rekel, da me bo izobčil iz Cerkev.“

„Meni ni rekel,“ je lagal Martin.

„On je rekel tebi in ti njemu,“ surovo govori stavec z Martinom, ki se mu je hotel že v besedi maščevati za prestano kazen, ki ga je pekla.

„Glej vse ve,“ se je tedaj zdrzil pogumni fant. „Ti pojdi z menoj, vse ti bom stotero poplačal!“

„Plačali, vem. A kdo mi bo plačal udarce, ki sem jih dobil po nedolžnem?“

„Zaslužil si jih, trikrat zaslužil“ je zavpil vihravi fant, pa se je takoj ustrašil tega, ker se je jasno zavedal, da visi življenje njegove matere v Volbenkovih rokah.

Volbenk je gledal fanta in pomišljal, dolgo pomišljal. Naposled se mu je zazibal na tenkih ustnih peklenski nasmech.

„Počakaj me, pojdeva skupaj. Smili se mi tvoja mati in dobila bo dobrih zdravil.“

„Tisto črno pijačo ji prinesi,“ ga v neznosni zoprnosti vendar prosí Martin še enkrat prosí, za svojo ljubo mater, za katero bi žrtvoval tudi svoje življenje, ako bi ga zahtevala njena ozdravitev.